

Asia: VN/3882/2021

Lausuntopyyntö kansallista tieliikenteen päästökauppaa koskevasta arviomuistioluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen lausunto arviomuistioluonnoksesta

Voitte tässä lausua yleisesti arviomuistioluonnoksesta

Etanoliautoilijat ry ei näe päästökauppajärjestelmän toimeenpanoa esitetystä muodosta tai muussakaan tapauksessa kannatettavana. Arviomuistio hyvin osoittaa, että päästökauppajärjestelmä loisi turhaan hallinnollisia kustannuksia monelle eri yhteiskunnan osalle. Tämän lisäksi se muuttaisi suomalaisen polttoainemarkkinan erittäin vaikeaselkoiseksi ja EU:n sisämarkkinoiden kannalta haastavaksi. Tämän lisäksi päästökauppajärjestelmässä olisi liian vähän toimijoita vakaan ja toimivan markkinan muotoutumiselle. On syytä myös ottaa huomioon, että osana EU:n valmiuspaketti 55:sta tarkastellaan uutta versiota energiaverodirektiivistä, jonka luonnoksissa tuodaan selkeästi esille, että päällekkäisistä veroluonteisista maksuista halutaan päästä eroon.

Mikäli fossiilisista polttoaineista halutaan eroon vahvalla hintaohjauksella, niin se onnistuu myös pelkän verotuksen kautta. Vahvaa hintaohjausta ei voida kuitenkaan pitää reilun siirtymän mukaisena koska se kohtelee ihmisiä sosioekonimisesti ja alueellisesti eriarvoistavasti. Esitetystä arvioluonnoksessa ei pystytty ratkaisemaan kestävästi mahdollisten kompensatioiden toimivuutta. Tästä syystä päästökaupan sijaan olisi järkevään tehdä täydellinen liikenteen veroreformi kuin luoda päällekkäisiä ja ristiriitaisia veroluonteisia maksuja ja kompensatioita.

Asian tausta ja valmistelu sekä nykytila ja sen arviointi

Voitte tässä lausua arviomuistion luvuista 1 ja 2

Arviomuistioluonnoksessa käytetyissä päästökauppajärjestelmän referenssivaltioissa ovat toimintaympäristönä hyvin erilaiset verrattuna Suomeen. Pelkästään polttoaineverotuksissa on eroavaisuuksia, puhumattakaan maiden maantieteellisestä rakenteesta. Suomi pitkien etäisyyksien maa verrattuna suurimpaan osaan eurooppalaisista valtioista. Liikkumisen ja logistiikan kustannukset korostuvat täällä erityisesti.

Referenssivaltioissa ei myöskään ole käytössä vastaavanlaista biojakeluelvoitetta kuten Suomessa. Tästä syystä on vaikea luottaa aukottomasti maailmalla toimivien päästökauppamallien mutkattomaan siirtämiseen Suomen toimintaympäristöön.

Päästökauppajärjestelmä päästövähennyskeinona

Voitte tässä lausua luvusta 3

Esiteltyä päästökauppajärjestelmää heijastetaan puutteellisesti muuhun polttoainesäätelyyn. Esimerkiksi biojakeluelvoitetta käsitellään aivan liian pintapuolisesti siihen nähden, että sen sisäiset mekanismit vaikuttavat myös päästökaupan toimintaan. Poliittisesti on jo esitelty mahdollisuutta nostaa biojakeluelvoitetta 30 prosentista 35 tai jopa 40 prosenttiin. Tätä ei kuitenkaan olla otettu huomioon tässä arvioluonnoksessa.

Biojakeluelvoitteen tavoitetason noston vaikutuksia päästökauppajärjestelmään ja yhteiskunnallisiin kustannuksiin täytyisi ehdottomasti arvioida laajasti. Samoin kuten biojakeluelvoitteen sisäisien järjestelmien kuten tikkikaupan ja vuosittaisen biojakelun ylitysten siirtoa tulisi tarkastella osana laajempaa säätelyä, jotta polttoainemarkkinasta saa aidon kokonaiskuvan.

Tieliikenteen päästökaupan toteutuksen vaihtoehdot

Voitte tässä lausua luvusta 4 (mm. päästökaupan toteutusvaihtoehdoista, toteuttamiskustannuksista (myös muista kuin viranomaisten hallinnollisista kustannuksista), seurannan, raportoinnin ja todentamisen järjestämisestä.)

-

Päästökaupan vaikutukset

Voitte tässä lausua luvuista 5.1.-5.5.

Päästökaupan yhteiskunnallisia kokonaisvaikutuksia arvioidaan puutteellisesti, kun muun muassa biojakeluelvoitteen aiheuttamat herkkyydet polttoainemarkkinoilla sivuutetaan. Pitkän aikavälin päästökaupan ja muun säätelyn kustannusarvioita tehdessä olisi syytä myös ottaa huomioon mahdolliset yhteiskunnan häiriötilat, joista olemme saaneet koronapandemian myötä hyvän esimerkin.

Kompensaatiot ja yhteenveto vaikutuksista ja kompensaatioista

Voitte tässä lausua luvuista 5.6. ja 5.7. (Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa muistion kompensaatiomalleihin sekä esittämään mahdollisia muita näkemyksiä kompensaatioiden tarpeellisuudesta ja vaihtoehdoista toteutamistavoista.)

-

Yhteenveto ja johtopäätökset

Voitte tässä lausua luvusta 6.

Arvioluonnoksessa tehdään oikeita havaintoja siitä, että päästökaupan todellisia vaikutuksia on haastava arvioida. Todennäköistä kuitenkin on, että järjestelmä tulee yhteiskunnalle kalliiksi, vaikka toisaalta sen avulla saavutetaan toivotut päästövähennykset. Sijaiskäräjänä kuitenkin tulisi olemaan myös biopolttoaineet ja biokaasu, koska polttoainejakelijat jyvittäisivät päästökaupan kustannukset myös muihin tuotteisiinsa kuten E85-bioetanoliiin. Tämä aiheuttaisi käytännössä sen että kysyntä romahtaisi, joka nostaisi biovelvoitetasoihin pääsemisen hintaa ja eritoten kilpailua HVO:sta, jolla on haasteellisia raaka-ainepohjia.

Hanhilahti Vilhartti
Etanoliautoilijat ry - Toiminnanjohtaja